

Fondförsäkring för ombudsmän/funktionärer inom LO och LO- förbunden¹

Gäller från och med 2016-06-01 för försäkringar
tecknade från och med 2012-01-01.

Folksam LO Pension

Omfattas du av pensionsplan för ombudsmän/ funktionärer inom LO och LO-förbunden?

Vill du

- kunna påverka förvaltningen av ditt pensionskapital?
- pensionsspara i fonder och själv ta risken för pensionskapitalets utveckling?
- ha möjlighet att anpassa pensionssparandet till dina familjeförhållanden?

Då kan ett sparande i Folksam LO Pensions
fondförsäkring vara lösningen för dig!

¹ Förbund inom AFO-AFF

Svenska Elektrikerförbundet, Fastighetsanställdas Förbund, Hotell- och restaurangfacket, Svenska Livsmedelsarbetareförbundet, Svenska Musikerförbundet och Svenska Pappersindustriarbetareförbundet och SEKO Sjöfolk.

Övriga förbund

Landsorganisationen i Sverige (LO), Svenska Byggnadsarbetareförbundet, GS, Facket för Skogs-, Trä och Grafisk bransch, Handelanställdas förbund, Industrifacket Metall och Svenska Målareförbundet.

Innehåll

Vad gäller för försäkringsavtalet?.....	3
Vad innehåller försäkringen?.....	4
Vad går att ändra?.....	5
Vad innebär fondförsäkring i Folksam LO Pension?.....	6
Vilka avgifter finns?.....	8
Vilken skatt gäller?.....	8
Vad betalas ut?.....	8
Vad gäller vid utbetalning?.....	8
Går det att överlåta försäkringen?.....	8
Vad gäller för återköp, belåning eller pantsättning?.....	9
Går det att flytta intjänat pensionskapital?.....	9
Kan Folksam LO Pension ändra försäkringsvillkoren?.....	9
Skydd av personuppgifter.....	9
Om vi inte skulle komma överens.....	9
Kontaktuppgifter.....	10
Begreppsförklaringar.....	11

Vad gäller för försäkringsavtalet?

Fondförsäkring tecknas i Folksam LO Fondförsäkringsaktiebolag (publ), organisationsnummer 516401-6619, nedan kallat Folksam LO Pension. Huvudkontorets adress är Folksam, 106 60 Stockholm. För mer information om bolaget, gå in på folksamlopension.se eller ring 020-414 414.

Folksam LO Pensions försäkringsvillkor och försäkrings-tekniska regler tillämpas på försäkringen, liksom svensk lag.

Försäkringen är en del av den vid var tid gällande Pensionsplanen, som omfattar ombudsmän/funktionärer anställda av följande förbund:

- Förbund inom AFO-AFF
  - Svenska Elektrikerförbundet, Fastighetsanställdas Förbund, Hotell- och restaurangfacket, Svenska Livsmedelsarbetareförbundet, Svenska Musikerförbundet och Svenska Pappersindustriarbetareförbundet och SEKO Sjöfolk.
- Övriga förbund
  - Landsorganisationen i Sverige (LO), Svenska Byggnadsarbetareförbundet, GS, Facket för Skogs-, Trä och Grafisk bransch, Handelsanställdas förbund, Industrifacket Metall och Svenska Målaresförbundet.

I denna förköpsinformation används den gemensamma benämningen kollektivavtalet för samtliga pensionsplaner enligt ovan. Om avvikande regler gäller för någon pensionsplan eller för försäkringar tecknade vid visst tillfälle, anges detta särskilt.

Det är din arbetsgivare som betalar hela premien för försäkringen.

Valcentralen Pensionsvalet, nedan kallad valcentralen, hanterar dina val och sköter administrationen för kollektivavtalet.

Försäkringsavtalet börjar gälla när

- Folksam LO Pension har fått information från valcentralen om att du omfattas av avtalet och har valt Folksam LO Pension som försäkringsgivare samt
- Folksam LO Pension har mottagit den första premien.

Du får ett försäkringsbesked som bekräftelse på att du omfattas av försäkringen.

De uppgifter som lämnas till Folksam LO Pension är de som registreras och ligger till grund för försäkringsavtalet.

Folksam LO Pension lämnar kontrolluppgifter enligt skatteförfarandelagen (2011:1244).

Vad innehåller försäkringen?

Ålderspension

Ålderspension betalas ut från och med den månad du fyller 65 år och så länge du lever. Ålderspension gäller i sin grundform utan återbetalningsskydd.

Du har rätt att ändra försäkringen, se *Vad går att ändra?*

Återbetalningsskydd

Innan ålderspensionen börjar betalas ut kan du, om du inte har återbetalningsskydd som grundform, välja till återbetalningsskydd, som innebär att förmånstagare får utbetalning från försäkringen vid ditt dödsfall. Om du har återbetalningsskydd blir din ålderspension något lägre än om du inte har det, eftersom du inte får ta del av arvsvinster. Om återbetalningsskydd saknas vid ditt dödsfall sker ingen utbetalning från försäkringen, som därmed upphör.

Du kan när som helst välja bort valt återbetalningsskydd. Läs mer under *Vad går att ändra?*

Om du har valt till återbetalningsskydd gäller följande vid ditt dödsfall:

- *Om du avlider innan du har börjat lyfta ålderspensionen*, omplaceras ditt pensionskapital enligt samma fördelning som gäller för Entré 25, se *Vad innebär Fondförsäkring i Folksam LO Pension?* Därefter börjar det aktuella pensionskapitalet betalas ut till dina förmånstagare i fem år. Utbetalningarnas storlek beror på pensionskapitalets värdeutveckling.
- *Om du avlider under pågående utbetalning av livsvarig ålderspension*, fortsätter utbetalningarna till förmånstagare i 20 år, eller den kortare garantitid som du valt, som lägst fem år, med avdrag för den tid då ålderspensionen har betalats ut till dig. Den tid som försäkringen gäller med återbetalningstid kallas garantitid. Den del av försäkringens värde som avser tiden efter garantitidens slut bortfaller vid ditt dödsfall, vilket bidrar till arvsvinster för andra försäkringar inom försäkringskollektivet. Avlider du efter att garantitiden tagit slut, upphör försäkringen och inga utbetalningar görs därefter.
- *Om du avlider under pågående utbetalning av tidsbegränsad ålderspension*, fortsätter utbetalningarna till förmånstagare under resterande tid.

Förmånstagarförordnande

Har du inte skriftligen anmält annat till valcentralen betalas återbetalningsskyddet ut till förmånstagare i denna ordningsföljd:

1. din make, registrerade partner eller sambo
2. dina arvsberättigade barn.

Om du skriftligen anmäler ett särskilt förmånstagarförordnande kan det bara omfatta följande förmånstagare:

- a. din make/registrerade partner eller tidigare make/registrerade partner

b. din sambo eller tidigare sambo

c. barn/styvbarn/fosterbarn till dig eller till någon person under a. eller b.

Saknas förmånstagare görs ingen utbetalning från försäkringen. I försäkringsvillkoren, som du hittar på folksamloension.se, kan du läsa mer om förmånstagarförordnandet.

Hur stor är premien?

Premien bestäms av kollektivavtalsparterna.

Din arbetsgivare betalar in premien till valcentralen, som vidarebefordrar den till Folksam LO Pension.

Är du arbetsoförmögen på grund av sjukdom eller olycksfall eller föräldraledig enligt socialförsäkringsbalken (2010:110), kan din arbetsgivare ha rätt till premiefrielse (avgiftsfrielse). Premieinbetalningen upprätthålls då genom premiefrielseförsäkringen, för vilken Folksam LO Pension inte är försäkringsgivare.

Vad går att ändra?

Dina ändringsmöjligheter

Välja till, välja bort och ändra tiden för återbetalningsskydd
Innan ålderspensionen har börjat betalas ut kan du välja att lägga till återbetalningsskydd. Om du vill lägga till återbetalningsskydd vid en senare tidpunkt än vid första valtillfället, utan att det inträffat en så kallad familjehändelse, måste du fylla i en hälsodeklaration. Med familjehändelse avses att du gifter dig, blir sambo eller får barn. Klarar du hälsoprövningen, gäller återbetalningsskyddet för såväl intjänat pensionskapital som framtida premier. Klarar du inte hälsoprövningen, gäller återbetalningsskyddet endast för framtida premier.

Det är valcentralen som gör hälsoprövningen.

Du kan när som helst välja bort valt återbetalningsskydd.

Ändra pensioneringstidpunkt

Du har rätt att få pensionen utbetald från annan ålder än 65 år dock tidigast från 55 års ålder.

Utbetalning

I stället för att få pensionen utbetald så länge du lever, kan du välja att lyfta pensionen under en begränsad tid om minst 5 år. Du kan också välja att ta ut pensionen helt eller delvis.

Förmånstagares ändringsmöjligheter

Om du avlider innan du har börjat lyfta pensionen, kan förmånstagare i anslutning till dödsfallet välja att senarelägga utbetalningarna. En ändring måste avse hela försäkringen och om det finns flera förmånstagare, ska ändringen skriftligen godkännas av samtliga.

Vad innebär fondförsäkring i Folksam LO Pension?

Ett sparande i fondförsäkring innebär att premierna placeras i fonder (investeringsfonder). Du kan påverka förvaltningen av ditt pensionskapital genom att själv välja fonder som premien ska placeras i. Folksam LO Pension ombesörjer placeringen och köper andelar i den fond du har valt.

Den första premien placeras enligt fondfördelningen för den Entréfond som gällde för dig när försäkringen tecknades. Denna placering gäller till dess att du begär fondbyte, inlösen av fondandelar eller till dess att du på grund av ålder hamnar i ett högre åldersintervall. För partiellt uttag gäller särskilda regler.

Köp, fondbyte och inlösen

Köp, fondbyte och inlösen genomförs snarast möjligt efter det att Folksam LO Pension erhållit det underlag som krävs för transaktionen. Köp genomförs normalt inom fem bankdagar från den dag premien bokfördes hos Folksam LO Pension. Fondbyte och inlösen genomförs normalt inom fem bankdagar från den dag Folksam LO Pension tog emot din begäran. Om handel i en fond inte är möjlig, utförs transaktionen nästa möjliga handelsdag.

Kurser som är noterade i utländska valutor räknas om av Folksam LO Pension med hjälp av faktiskt erhållen eller officiell växlingskurs. Folksam LO Pension har rätt att tillgodogöra sig ersättning för sina kostnader vid växling och överföring av valuta.

Entréfond

Folksam LO Pension placerar dina premier i ett åldersberoende fondpaket, i en så kallad Entréfond, med en fondfördelning som utgår från din ålder vid nyteckningstillfället.

Fritt val

Du kan när som helst lämna Entréfonden och i stället välja fonder som är valbara för den pensionsplan som du tillhör och göra ett så kallat Fritt val. Ditt fondval gäller även för den andel som omplacerats på grund av ett eventuellt partiellt uttag. Läs mer om ditt fondutbud på folksamlopension.se.

Entréfond	Ålder	Placering
Entré 100	– 55	Av varje premie placeras 100 procent i aktiefonder.
Entré 75	56 –	Av varje premie placeras en större del i aktiefonder och en mindre del i svenska räntefonder.
Entré 50	61 –	Av varje premie placeras ungefär hälften i aktiefonder och hälften i svenska räntefonder.
Entré 25	Vid pensionering enligt reglerna nedan.	Av varje premie placeras en mindre del i aktiefonder och en större del i svenska räntefonder.

Se folksamlopension.se för aktuell information om fonderna i Entréfond.

Entréfondens bestämda fördelning mellan aktiefonder och räntefonder innebär att risken i portföljen är lägre ju äldre du är. För Entré 100 placeras 100 procent av varje premie i aktiefonder, vilket sker fram till och med 55 års ålder. Därefter minskas risken fram till din pensionering.

Folksam LO Pension flyttar successivt ditt pensionskapital till en Entréfond vars fondkombination har en risknivå som är anpassad efter din aktuella ålder. Detta görs för att minimera riskerna och effekterna av eventuella stora och tillfälliga kursrörelser på finansmarknaderna inför din pensionering.

Omplacering av hela ditt pensionskapital sker direkt till Entré 25 om du ändrar utbetalningstid före 65 års ålder från livsvarig utbetalning till utbetalning under en begränsad tid. Omplacering till Entré 25 sker även vid ditt dödsfall och när pensionskapital ska utbetalas vid ett partiellt uttag.

Pensionskapital

Pensionskapitalets storlek beror på utvecklingen i de fonder som dina premier är placerade i och av eventuell arvsvinst som tilldelas försäkringen. Pensionskapitalets storlek påverkas också av hur stora avgifter försäkringen har och den skatt som dras från försäkringens värde. Det är du själv som bär den ekonomiska risken för fondernas, och därmed också pensionskapitalets, värdeutveckling.

Det belopp som betalas ut från försäkringen kallas pensionsbelopp. Ett sparande i fondförsäkring ger dig inget garanterat pensionsbelopp. Pensionen kan bli såväl högre som lägre än värdet av gjorda inbetalningar.

Beroende på fondernas utveckling kan pensionsbeloppet vara olika stort vid olika utbetalningstillfällen. Läs mer om hur pensionsbeloppet fastställs och beräknas under *Vad betalas ut?*

Riskinformation

Historisk avkastning är ingen garanti för framtida avkastning. De pengar som placeras i fonder kan både öka och minska i värde och det är inte säkert att du får tillbaka hela det insatta kapitalet. Aktiefonder har högre risk än räntefonder. Lägst risk har fonder som placerar i svenska räntebärande värdepapper med korta löptider. På lång sikt bör dock aktiefonder ge den högsta avkastningen.

Fondbyten

Du kan när som helst byta fonder inom ett bestämt fondutbud, även under utbetalningstiden. Fondbytet kan avse såväl framtida premier som det intjänade pensionskapitalet. Även efterlevande förmånstagare, vars rätt inträtt, kan byta fonder. Om det finns flera förmånstagare, måste samtliga skriftligen godkänna fondbytet.

Folksam LO Pension får ta ut avgifter för att täcka kostnaderna för fondbytet, se *Vilka avgifter finns?*

Fördelningsregler vid fondbyte:

- Fördelning mellan fonderna ska anges i hela procent.
- Minst 1 procent av premien måste placeras i varje fond.
- Framtida premie får fördelas mellan högst 10 fonder.
- Totalt får högst 20 fonder ingå i försäkringsavtalet.

Vilka avgifter finns?

Under försäkringstiden uppkommer kostnader för administration och fondförvaltning. Folksam LO Pension har rätt att ta ut vid var tid gällande avgifter, godkända av kollektivavtalsparterna. Avgifterna kan ändras.

Försäkringsavgift

För närvarande tar Folksam LO Pension ut 50 kronor per år i fast försäkringsavgift. Avgiften tas ut månadsvis från pensionskapitalet.

Fondförvaltningsavgift

Fondbolag som förvaltar fonder tar ut en avgift på fondvärdet. Inom Entréfonderna är avgiften normalt lägst 0,25 och högst 0,45 procent av fondförmögenheten. Fondförvaltningsavgiften i respektive fond är fråndragen när kursen redovisas.

Folksam LO Pension visar fondernas Norman-belopp under *Fonder fritt val* på folksamlopension.se. Normanbeloppet innebär en prognos för kostnaden att månadsspara 1 000 kronor i fonden i tio år.

Fondbytesavgift

Fondbyten mellan Folksam LO Pensions godkända fonder är avgiftsfria.

Flyttavgift

Flyttavgiften är för närvarande 0 kronor.

Övriga avgifter

Inga extra avgifter tas ut för pensionsutbetalning eller vid ändring av försäkring.

Se folksamlopension.se för aktuell information om avgifter.

Rådgivning och ersättning

När försäkring tecknas via Folksam LO Pensions rådgivare kan Folksam LO Pension lämna rådgivning om försäkring. Folksam LO Pensions rådgivare tar inte emot ersättning vid försäljning och rådgivning sker endast för Folksam LO Pensions produkter.

Folksam LO Pension kan ta emot ersättning från fondbolagen för de fonder du placerar i. Ersättningen beräknas som en procent sats på fondförvaltningsavgiften och varierar mellan 0 och 100 procent av avgiften beroende på vilka fonder som du väljer för din försäkring. Exempel på ersättningens storlek: Om fondförvaltningsavgiften är 1 procent och ersättningen till Folksam LO Pension är 50 procent innebär det att fondbolaget betalar en ersättning till Folksam LO Pension som motsvarar 0,5 procent av fondvärdet i försäkringen. Den ersättning som Folksam LO Pension får från fondbolagen innebär inte någon ytterligare kostnad för dig.

Vilken skatt gäller?

Avkastningsskatt

Folksam LO Pension betalar, enligt lag, årlig avkastningsskatt som dras från försäkringens värde.

Inkomstskatt

Din utbetalning från försäkringen beskattas som inkomst av tjänst. Folksam LO Pension gör avdrag för preliminär skatt.

Vad betalas ut?

Pensionsbeloppet fastställs och beräknas på följande sätt:

- Fondandelarna fördelas på det antal år utbetalning ska ske, med hänsyn tagen till framtida avgifter. Vid livslång utbetalning, och vid tidsbegränsad utbetalning från försäkring som saknar återbetalningsskydd, använder Folksam LO Pension ett antagande om livslängd relaterat till förväntad livslängd i försäkringsbeståndet.
- Den faktiska utbetalningen motsvarar inlösenvärdet av det antal fondandelar som, efter avdrag för skatt och avgifter, fastställs inför varje utbetalningstillfälle. Beroende på fondernas utveckling kan pensionsbeloppet därför vara olika stort vid olika utbetalningstillfällen.
- Beräkningen av pensionsbeloppet sker utan hänsyn tagen till kön.

Vad gäller vid utbetalning?

Ålderspensionen betalas ut månadsvis i efterskott från och med den månad du fyller 67 år. Minst tre månader innan du fyller 67 år får du en kortfattad information från Folksam LO Pension om de ändringsmöjligheter du har innan utbetalningen påbörjas.

Du kan välja att ta ut pensionen tidigare än 67, se *Vad går att ändra?*

Om pensionen för perioden är mindre än 2 procent av prisbasbeloppet, har Folksam LO Pension rätt att ändra utbetalningstid och utbetalningstermin.

Om pensionskapitalet vid utbetalningstidpunkten är lägre än 30 procent av prisbasbeloppet när utbetalningen ska påbörjas, har Folksam LO Pension rätt att lösa in försäkringen med ett engångsbelopp.

Går det att överlåta försäkringen?

Försäkringen får överlåtas till annan arbetsgivare vid byte av arbetsgivare inom samma pensionsplan.

Vad gäller för återköp, belåning eller pantsättning?

Försäkringen får inte återköpas, belånas, pantsättas och inte heller ändras på så sätt att den upphör att vara pensionsförsäkring enligt inkomstskattelagen (1999:1229).

Går det att flytta intjänat pensionskapital?

Inflytt – Flytta intjänat pensionskapital till Folksam LO Pension

Du kan flytta intjänat pensionskapital till Folksam LO Pension från annan försäkringsgivare som är godkänd av kollektivavtalsparterna.

Utflytt – Flytta pensionskapital från Folksam LO Pension

Fram till tre månader innan din ålderspension helt eller delvis börjat betalas ut, kan du välja att flytta ditt intjänade pensionskapital från Folksam LO Pension till motsvarande försäkring hos en annan valbar försäkringsgivare. Flytten ska avse allt intjänat pensionskapital i försäkringen.

Du har rätt att ångra dig och avbryta flytten.

För flytten har Folksam LO Pension rätt att ta ut en avgift, som godkänts av kollektivavtalsparterna, se *Vilka avgifter finns?*

Kan Folksam LO Pension ändra försäkringsvillkoren?

Försäkringsvillkoren grundar sig på vid var tid gällande kollektivavtal. Försäkringsvillkoren får anpassas till framtida ändringar och tillämpningar som beslutas av kollektivavtalsparterna eller av nämnd eller annat behörigt organ som är utsett av kollektivavtalsparterna. Sådan ändring träder i kraft vid den tidpunkt som kollektivavtalsparterna har kommit överens om.

Under försäkringstiden kan Folksam LO Pension ändra försäkringsvillkoren med hänsyn till ändrad lagstiftning, myndighetsföreskrift eller rättstillämpning. Sådan ändring kan börja gälla omgående.

Folksam kan ändra försäkringsvillkoren även av annan anledning, om ändringen generellt sett inte kan anses innebära en betydande nackdel för försäkringstagaren, dig eller förmåntagaren. Sådan ändring kan börja gälla efter Pensionsnämndens godkännande.

Skydd av personuppgifter

Folksam LO Pension värnar om din personliga integritet och vill att du ska känna dig trygg i hur vi hanterar dina uppgifter. När du omfattas av ett försäkringsavtal hanterar vi dina personuppgifter för att kunna uppfylla våra åtaganden. Vi sparar detaljer om dig och din försäkring såsom kontaktuppgifter, försäkringens giltighetstid och omfattning. Vi hanterar ändringar, utbetalningar, kundtjänstären och övrig administration samt analyserar och beräknar statistik, avgifter och förutsättningar för försäkringen.

Dina adressuppgifter och grundläggande uppgifter om ditt avtal hanteras i ett för Folksam bolagen gemensamt kundregister för bland annat automatisk adressuppdatering och samordning av bolagens utskick till dig.

Ansvarig för personuppgiftsbehandlingen är Folksam LO Pension. Du kan kontakta oss via kundservice på 020-414 414. Du kan kontakta vårt dataskyddsbud på dataskyddsbud@folksamlopension.se

Läs mer om Folksam LO Pensions hantering av personuppgifter och dina rättigheter på www.folksamlopension.se/personuppgifter

Tillsynsmyndighet

Folksam LO Pensions verksamhet står under tillsyn av Finansinspektionen.

Adress: Box 7821, 103 97 Stockholm

Telefon: 08 – 408 980 00

E-post: finansinspektionen@fi.se Webb: fi.se

Folksam LO Pensions marknadsföring står under tillsyn av Konsumentverket.

Adress: Konsumentverket/KO, Box 48, 651 02 Karlstad
telefon: 0771-42 33 00

e-post: konsumentverket@konsumentverket.se

webb: konsumentverket.se

Om vi inte skulle komma överens

Vi vill att du ska vara nöjd

Det är viktigt att det finns en väl fungerande klagomålshantering för att du som kund ska kunna få dina intressen tillgodosedda. En god hantering av klagomål ger Folksam LO Pension en möjlighet att fånga upp problem samt att vidta förebyggande åtgärder.

Vänd dig först till oss på Folksam LO Pension

Missförstånd klarar vi ofta upp på ett enkelt sätt. Kontakta därför först den som tagit hand om ditt ärende.

Vet du inte vem du ska kontakta kan du prata med vår växel. Berätta vilken typ av ärende det gäller så att du kan kopplas till rätt avdelning.

Kontakta oss

telefon: 020-414 414

webb: folksamlopension.se

Uppgift om vem som är klagomålsansvarig framgår på folksamlopension.se/kundservice

Folksams kundombudsman

Om du inte är nöjd med Folksam LO Pensions slutliga beslut, så har du möjlighet att be om omprövning av vår kundombudsman som är oberoende i förhållande till Folksam LO Pensions organisation. Kundombudsmannen prövar de flesta ärenden som gäller försäkring, skador och sparande.

Kundombudsmannen kan göra en opartisk bedömning av ditt ärende och sedan rekommendera Folksam LO Pension att ändra sitt beslut. Prövningen är självklart kostnadsfri.

Kom ihåg att du måste begära omprövning inom ett år efter Folksam LO Pensions slutliga beslut, och innan preskriptionstiden enligt försäkringsavtalslagen löpt ut. Om du omfattas av en gruppförsäkring kan det finnas möjlighet att få ärendet prövat av en försäkringskommitté. Vänd dig till Kundombudsmannen för mer information.

Kontakta kundombudsmannen

telefon: 020-65 52 53

e-post: kundombudsmannen@folksam.se

webb: folksam.se/klagomal

Om du fortfarande inte är nöjd

Om vi har försökt lösa problemet tillsammans och du fortfarande inte är nöjd med resultatet, finns det andra möjligheter för dig att få ditt ärende prövat.

Allmän domstol

Du kan få din tvist med Folksam LO Pension prövad av tingsrätten. Om du har rättsskyddsförsäkring kan den ersätta en del av rättegångskostnaderna.

Partsammansatta nämnder om förmåner i kollektivavtal

Om din fråga rör tolkning av bestämmelser i den kollektivavtalade pensionsplan som du tillhör kan du vända dig till den nämnd som finns upprättad för just din plan. Nämnden består av representanter för de olika kollektivavtalsparterna och förfarandet är kostnadsfritt. För vidare information se aktuellt villkor.

Konsumenternas försäkringsbyrå

Försäkringsbyrån ger kostnadsfri information och råd i försäkringsfrågor, men prövar inte enskilda försäkringstvister.

Kontakt

0200 - 22 58 00

Konsumenternas försäkringsbyrå

Box 24215

104 51 Stockholm

Kontaktuppgifter

Kontakta Folksam LO Pension på telefonnummer 020 - 414 414. Se även folksamlopension.se för kontaktuppgifter inom Folksam LO Pension och för Kundombudsmannen Folksam.

Se pensionsvalet.se för kontaktuppgifter inom Pensionsvalet.

Begreppsförklaringar

Arvsvinst

Pensionskapital efter avliden med försäkring som saknar fullständigt återbetalningsskydd eller annat efterlevandeskydd och som tillfaller övriga liknande försäkringar.

Flytträtt

Villkor i försäkring som gör det möjligt för försäkringstagaren eller den försäkrade att under vissa förutsättningar flytta pensionskapital från en försäkringsgivare till en annan eller från en förvaltningsform till en annan.

Fond

Samling av värdepapper (portfölj) som ägs av andelsägare. Fonderna har olika risknivåer som kan ge olika möjligheter till avkastning. Att en fond tidigare har gett avkastning är ingen garanti för att den kommer att ge avkastning i framtiden. Fonder som köper aktier (aktiefonder) har högre risk än fonder som köper räntebärande värdepapper (räntefonder). Lägst risk har fonder som köper svenska räntebärande värdepapper med korta löptider. En högre risk kan dock öka möjligheten att på sikt få högre avkastning. På lång sikt bör således aktiefonder ge den högsta avkastningen.

Fondförsäkring

Livförsäkring som saknar garanterat pensionsbelopp och för vilken försäkringstagaren eller den försäkrade själv bestämmer inriktningen på sitt sparande genom att välja en eller flera fonder som är valbara hos försäkringsgivaren.

Förmånstagare

Person som har rätt att få pension från försäkringen.

Försäkrad

Fysisk person på vars liv, ålder eller hälsa en försäkring gäller. För denna försäkring är det den anställde som är försäkrad.

Försäkringsgivare

Försäkringsgivaren är den som erbjuder försäkringen och som fysisk eller juridisk person tecknar försäkringsavtal med.

Försäkringshandlingar

Försäkringsbesked

Innehåller upplysningar om försäkringens omfattning.

Försäkringsvillkor

Beskriver de regler som gäller för försäkringen. Innehåller bland annat upplysningar om vem som är försäkringsgivare samt vilka ersättningsmoment och ändringsmöjligheter som finns.

Försäkringstagare

Fysisk eller juridisk person som har tecknat försäkring med försäkringsgivare eller som har övertagit en försäkring. För denna försäkring är det arbetsgivaren som är försäkringstagare.

Försäkringstid

Försäkringens giltighetstid.

Inlösenvärde

Inlösenvärdet i en fond är antalet fondandelar multiplicerade med fondens säljkurs vid inlösentillfället.

Normanbelopp

Normanbeloppet är ett av flera sätt att jämföra och utvärdera fonder. Beloppet är en prognos för den sammanlagda kostnaden i fonden för ett sparande på 1 000 kronor per månad i tio år.

Pensionskapital

Aktuellt värde på sparat pensionskapital.

Prisbasbelopp

Belopp som grundar sig på prisutvecklingen i samhället (konsumentprisindex) och som varje år bestäms av regeringen.

Återbetalningsskydd

Efterlevandeskydd som innebär att hela eller en del av pensionskapitalet betalas ut till förmånstagare vid den försäkrades död.